

9. Селищев, А.С. Макроэкономика [Текст] / А.С. Селищев. – СПб: Питер, 2001. – 440 с.
10. Старостенко, Г. Г. Бюджетна система [Текст] : навчальний посібник / Г. Г. Старостенко, Ю.В. Булгаков. – К. : ЦУЛ, 2006. – 240 с.
11. Финансово-кредитный энциклопедический словарь [Текст] / Под общ. ред. А.Г. Грязновой. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 1168 с.
12. Экономика [Текст]: учебное пособие. – Х. : Одиссей, 2003. – 408 с.

С.М. Фролов ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ЗАСАДЫ ФОРМИРОВАНИЯ БЮДЖЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В НЕЗАВИСИМОЙ УКРАИНЕ.

Статья посвящена теоретическим вопросам сущности бюджетной политики, её места в общей системе экономической и финансовой политики государства, её составных частей, особенностей формирования, а также целевых приоритетов реализации.

Ключевые слова: бюджет, бюджетные отношения, бюджетная политика.

S.M. Frolov THEORETICAL AND METHODOLOGICAL AMBUSH FORMATION OF BUDGET POLICY IN INDEPENDENT UKRAINE.

This article is dedicated to theoretical questions of budget police, its place in overall system of economic and financial policy of the government. In addition we examine its composition, specifics of formation and target priorities of implementation.

Keywords: budget, budget relationships, budget policy.

УДК 711.2:711.4.01

С.А. Дюжев

ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІСЬКОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

На основі планувальної інтерпретації топоформи міста та системної моделі (механізму) її цілісного втілення розроблена конфігурація факторів і мір гармонізації розселення, визначені принципові напрямки планувальної трансформації характеристик і параметрів міста, запропонована управлінська матриця стратегії стійкого поступу феномену міста як цілісного ареалу ландшафтної сфери. Намічені напрямки трансформації методологічних, професійних та організаційно-управлінських засад містобудування.

Ключові слова: розселення, містобудівне планування, містобудівна система (механізм), процесо-середовищний феномен, ландшафтна сфера, стратегія управління, архітектурно-містобудівна діяльність.

Розселення як глобальний ноосферний цивілізаційний феномен динамічного існування (здійснення) соціуму, природи і техніки потребує цілісного (містобудівного) управлінського підходу й адекватних культурних засобів синтезу знань та вмінь (мови і технології нового синкретизму). Проблемою є відсутність послідовних онтологічних розробок процесо-середовищної діяльності розселення (міста), мовної єдності містобудівних категорій, фрагментарність і громіздкість технологічно не пов'язаних моделей і методів, як правило, вузько галузевої спрямованості. В цих умовах має бути реалізованим підхід, що передбачає пошуковий рух (рефлексивне дотримання циклів мислєдіяльності: розуміння – пізнання – передбачення – управління) від онтологічних основ (побудови картини дійсності) до осмисленого планувального (регулятивного) вирішення завдань відповідального (стратегічного) управління [1].

Мають бути розрізнені дві групи факторів:

- 1) змістовності, ємності та евристичності категорійно-понятійного апарату щодо адекватного уявлення і відображення тієї дійсності, з приводу якої здійснюється весь комплекс архітектурно-містобудівної діяльності;
- 2) власне мислєдіяльної та організаційно-управлінської повноти (цілісності) сфери архітектурно-містобудівної діяльності, її ефективної включеності в діяльний контекст соціуму [2].

Концепції стратегічного планування та управління (в основі яких часто закладається так зване технологічне передбачення), що сьогодні активно пропонуються, мають акцент на фінансово-економічних аспектах міської діяльності. Тому однією з ключових проблем стратегічного управління розселенням, що забезпечує його стійку динаміку та безпечні

.....
 параметри, є адекватне розуміння феноменів розселення як ландшафтної агломераційної сфери – ареалів процесо-середовищної дійсності різного рівня, розкриття механізму їх прояву і розгортання – синергізму (взаємодії) процесів і синкретизму відповідних відношень компонентів середовища розселення.

Системна реплікація механізму процесо-середовищного втілення топоформи дійсності забезпечує опис, з'ясування і прогнозування трансформації ландшафтної сфери як ансамблю взаємодіючих рекурсивних феноменів розселення в категоріях містобудівного планування (основи планувального управління). Зміст оціночно-аналітичних параметрів відображення та інтегрально-синтетичних параметрів трансформації процесо-середовищних зв'язків розкривають відповідні аспекти (категорії) містобудівної системи як планувального механізму управління (планування, проектування, регулювання).

Інновації та інформаційні технології управління повинні базуватися на розумінні соціокультурної, техно-культурної і природно-культурної цивілізаційної суті процесо-середовищних феноменів розселення, а регуляторні впливи націлені на калібрування, адаптацію та адекватне спрацьовування складових системного механізму (структури, генезису, організації, композиції) рекурсивного розгортання та планувального взаємоузгодження цих феноменів.

Планувальне моделювання прообразу, потенціалу, програми і конфігуратора конкретних топоформ розселення різних ярусів припускає розгляд змістових складових цілісних ландшафтних утворень відповідно до закономірностей дії механізму їх реіфікації. Гетерогенний (природно-соціо-технічний) ландшафт є середовищем (опосередкованим розгортанням) рекурсивних процесів топоформ дійсності міста фізико-хімічного, геологічного, біологічного і антропо-технічного ярусів, й у свою чергу одночасно такий агрегований ландшафт (ойкумена) є проявом дій (через стани і відношення компонентів) різноярусних складових рекурсивних процесів формування, функціонування, розвитку і відтворення. При цьому місто (поселення) трактується як моно (полі) центричний рухливий ареал гомоморфних процесів і їх гетерогенного середовища – морфологічної області життєдіяльності і мислєдіяльності заданої конфігурації у сферах праці, побуту, рекреації, комунікації, що здійснюється в щоденних, щотижневих, щорічних та багаторічних циклах відтворення феноменів розселення і створює фрагменти та єдність ландшафтного континуума.

Кожній логічній зв'язці культурно-сислової реконструкції топоформи міста як ареалу розселення приурочені групи завдань містобудівного планування цілісного фрагменту агломераційної ландшафтної сфери (бази наступного конкретного проектування, регулювання та інших етапів стратегічного управління), що забезпечують методологічні основи ефективних управлінських рішень для удосконалення і гармонізації дійсності розселення (таблиця).

На основі методологічної рефлексії креативно-рекурсивної дійсності розселення [1] запропонована принципова логічна схема побудови сфери архітектурно-містобудівної діяльності, складовими якої є мислєдіяльні області – креативні (творчість), рекурсивні (мистецтво), продуктивні (технології) – як взаємозв'язані ланки інтелектуальних інтерпретацій і трансформацій процесо-середовищної дійсності (малюнок).

Методологічна позиція креативного тюнінга дозволяє визначити варіанти напрямків та повноти включення різних ланок відповідно до складності конкретних проблем та завдань містобудування, а також встановлює прямий зв'язок з «ортогональним» (дзеркальним) комплексом досліджень, розробок, організації та управління самою сферою діяльності. Каркас політичного поля організаційного забезпечення прийняття рішень до виконання складає широковідома діяльність по управлінню проектами, а каркас фахового поля артикуляції та змістовного рішення завдань – діяльність по управлінню відповідними процесами на базі самодосліджень.

Таблиця 1. Планувальне моделювання ландшафтної сфери (процесів і середовища розселення)

Процеси й атрибути середовища (питання засад)	Аспекти містобудівної системи (складові проблеми відображення і трансформації)	Види проектних завдань містобудівного планування (складові планувального обґрунтування і рішення)
1. ОЦІНОЧНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЕТАП ВІДОБРАЖЕННЯ		
1 зв'язка – ПРООБРАЗ		

Наукові записки

<p>Процеси формування -- будова середовища («де» і «що»)</p>	<p>Просторова структура (просторові мережі різних ярусів: чарунки, модулі, ритміка опорного об'ємно-просторового каркасу і поля геометрії ландшафту)</p>	<p>Визначення ландшафтної ситуації і територіальної сполученості (розчленованості) природних і антропогенних комплексів, каналів циркуляції речових потоків. Виявлення територіальної локалізації техногенних комплексів і трас комунікаційних коридорів, їх приуроченості до природно-ландшафтних фрагментів. Визначення і нормування щільності (густоти) розміщення, ступеня агломерування та людності місць постійного і тимчасового проживання населення, градації можливої доступності (напрямоків тяжіння) місць життєдіяльності.</p>
	<p>Просторовий генезис (просторові шкали вираженості та довжини ландшафтних зон: діапазони типів фрагментації та орієнтації компонентів середовища)</p>	<p>Встановлення місць (фокусів) зародження, зон здійснення (становлення) і напрямків взаємодії осередків активності (виробництва і споживання діяльності), потоків і зон (ніш) обміну та розподілу діяльності з урахуванням естетичних обмежень. Типологічний аналіз походження і нормування співвідношень природних, антропогенних і техногенних комплексів у межах певних ландшафтних утворень.</p>
	<p>Просторова організація (просторові шкали розмірності ландшафтних організованостей: таксономічні рівні одиниць ландшафтної диференціації)</p>	<p>Ландшафтне районування і природно-технічне комплексування (агрегування) території, встановлення просторових рамок гомеостазу. Визначення масштабу, меж локалізації (розташування) діяльних потоків, тривалості і стаціонарності перебування агентів активності, рівнів членування території за ознакою інтенсивності і взаємодії.</p>
	<p>Просторова композиція (сценарій просторового підпорядкування і співвідношення цілісних складових будови середовища)</p>	<p>Визначення і розподіл (взаємспіввідношення) цілісних ландшафтних утворень (різнорідностей) і їх компонентів, нормування просторової співмасштабності, сумісності і модуляції компонентного різноманіття з урахуванням закономірностей сприйняття й установа психологічного комфорту. Встановлення домінуючих та акомпануючих просторових ознак і мотивів ситуативного формування малюнка (фігур) ландшафту, параметрів психо-соціальної взаємодії (рівноваги).</p>

Серія: ІСТОРІЯ

2 зв'язка – ПОТЕНЦІАЛ

<p><i>Процеси</i> функціонування – – функції середовища («коли, як довго» і «те, в чому»)</p>	<p>Функціональна структура (функціональні мережі різних ярусів: періодизація, розподіл і модуляція по-тенційних призначень компонентів середовища)</p>	<p>Аналіз ступеня й періоду комфортності (адекватності) інваріантних природно-кліматичних характеристик (умов здійснення) на основі модуляції і фіксації біогеосоціальних потреб та вимог до середовища. Визначення ресурсної спеціалізації, різноманіття та атрактивності природних і антропогенних комплексів. Аналіз і групування техніко- економічних показників стану об'єктів інфраструктури розселення, визначення їх функціонального профілю спеціалізації (функціональної пропозиції). Аналіз демографічного і соціально- професійного складу населення, нормування структури інтегрального і спеціалізованого споживчого (функціонального) попиту.</p>
	<p>Функціональний генезис (типологічні шкали функціональних зон: вибіркові вимоги до ареалів сере- довища здійснення діяльності різної періодичності)</p>	<p>Визначення обсягу та якості (вибірковості і черговості) функціональних потреб, тривалості та умов їх поетапного задоволення з урахуванням етичних обмежень (демографічний ресурс). Встановлення потенційної і проектної ресурсної (технологічної і демографічної) ємності ландшафтів з урахуванням припустимих і порогових антропогенних і техногенних навантажень, пропускної здатності об'єктів та устаткування інфраструктури з урахуванням вимог довгострокового використання і резервування.</p>
<p>Функціональна організація (функціональні шкали стратифікації і співорганізації районів діяльності: таксономічні рівні одиниць функціональної диференціації)</p>	<p>Функціональне (галузеве) районування на основі визначення рівнів і масштабу активності діяльних потоків (інтенсивності діяльності), відвідуваності місць реалізації попиту різних часових циклів. Диверсифікація, вибір і взаємопогодження (комплексування) функцій з урахуванням типу і ємності місць діяльності, витрат часу на пересування та облаштування, вартості послуг та інфраструктури.</p>	
<p>Функціональна композиція</p>	<p>Визначення і класифікація моно- і поліфункціональних технологічно</p>	

Наукові записки

	(потенціал погодженості, завершеності і тривалості цілісного прояву, періодичності і повноти функцій середовища)	(біогеологічно) цілісних одно- і різнорідних ландшафтних утворень. Встановлення збалансованості і послідовності (комбінації) домінуючих, паритетних і додаткових ланок функціональних комплексів з урахуванням закономірностей підтримання технологічного комфорту. Визначення можливості (довгочасності) і потреби (нормативні етапи й витрати) існування (здійснення) ландшафтів, параметрів економічної (раціональної) взаємодії (рівноваги).
3 зв'язка – ПРОГРАМА		
<i>Процеси розвитку - властивості середовища</i> («у якому ступені» і «те, з чого»)	Латентна структура (мережа командних символів-маркерів призначення територіальних елементів: комбінаторика фаз та етапів втілення якісних становищ середовища)	Оцінка стійких (предикативних) потенційних і проявлених якісно визначених станів, набору ознак, іманентних фокусів та способів центрування, напрямків (умов) становлення ландшафтних (територіальних) відмінностей природного, технічного і соціального ярусів топоформ. Встановлення та оцінка кодів, нормативних інтервалів (дистанцій) їх «спрацювання», сіткових графіків еволюційного розгортання і фаз одиничних ландшафтів та їх комплексів.
	Латентний генезис (шкали типологічної відповідності реального та ідеального стану морфо-типів ландшафтних зон: прогнози і пороги якості середовища)	Встановлення та оцінка доцільних стадій, значимих тенденцій і нормативної черговості набуття (походження) гармонійного стану властивостей (придатності використання) ландшафтних утворень з урахуванням вибірковості, резистентності та гігієнічних обмежень. Типізація, оцінка послідовності розкриття ресурсних можливостей (речовинного, інформаційного та енергетичного обмінів) і прогнозування закономірних фазових переходів виробничих, сельбищних і рекреаційних територій у ході їх історичної трансформації.
	Латентна організація (шкали дивергенції і конвергенції меж однорідних районів різної складності: таксономічні рівні одиниць історичної диференціації)	Оцінка таксономічного рівня і діапазонів атрактивності, адаптивності та відмежованості районів зі стійкими варіативними ознаками, адекватності їх ландшафтних характеристик інтенсивності повсякденних, щотижневих, щорічних (сезонних) циклів життєдіяльності. Комплексна оцінка динаміки факторів

		і рухливості меж розташування, територіальної співорганізації та співіснування властивостей різнорідних ландшафтних утворень з урахуванням фаз і режимів спільного розвитку.
	Латентна композиція (програма спадкоємного втілення ідеальних властивостей та ознак середовища)	Встановлення алгоритму та оцінка програмних режимів набуття і спадкування субстратних властивостей і досягнення етапної рівноваги ландшафту з урахуванням його природно-культурної, техно-культурної та соціо-культурної значимості. Розробка нормативних цілей регулювання (і саморегулювання), критеріїв і методів покрокової оптимізації мережі територій, параметрів районів екологічної взаємодії (рівноваги) з урахуванням закономірностей підтримки екологічного комфорту.
II. СИНТЕТИЧНИЙ ЕТАП ТРАНСФОРМАЦІЇ 4 зв'язка – КОНФІГУРАТОР		
Процеси відтворення - закономірні зміни середовища («яким чином» і «те, заради чого»)	Планувальна структура (складання просторової, функціональної і латентної складових: морфологічні елементи та зв'язки зі стійким способом відтворення)	Розробка й оптимізація перспективної схеми планувальної констеляції мереж (територіальних одиниць діяльності та комунікаційного каркасу) виробничих, сільбищних і рекреаційних територій (ландшафтних утворень). Встановлення проектних (топологічних) параметрів інтенсивності трансформації (перетворення, регенерації, збереження) окремих планувальних (ландшафтних) ланок, комплексів, вузлів та їх інфраструктури. Встановлення типологічної своєрідності (унікальності, універсальності, цінності), черговості і характеру (спрямованості) трансформації планувальних зон територіальної (ізотропної, анізотропної) диференціації ландшафту з урахуванням культурно-нормативних обмежень, типологізація ресурсних циклів. Здійснення планувального зонування й імітаційного прогнозування перспективного взаємовпливу та взаємозмін (синхронізації, поляризації) типологічно визначених ландшафтних зон, досягнення їх проектних (оптимальних) діапазонів рівноважного стану, ємності, режимів (профілю та інтенсивності) землекористування.
	Планувальний генезис (складання просторової, функціональної і латентної складових: морфологічні зони зі стійким вектором відтворення)	
	Планувальна організація	Встановлення проектних меж, складу, атрактивності, рівня інтенсивності

Наукові записки

	<p>(складання просторової, функціональної і латентної складових: морфологічні райони зі стійкими рівнями відтворення)</p>	<p>антропогенних і техногенних змін, впливів (діянь), меж забруднення територіальних елементів спеціалізованих та інтегральних планувальних районів (ландшафтних комплексів), стійких (доцільних) ареалів середовища розселення локального, регіонального та міжрегіонального таксономічного рівня. Здійснення планувального районування, розробка оптимальних балансу ємності і відвідуваності (привабливості), вибірковості і різноманіття місць життєдіяльності (ландшафтних утворень), стійкої психо-соціальної економічної та екологічної рівноваги всередині- і міжмережних взаємозв'язків різних циклів.</p>
	<p>Планувальна композиція (складання просторової, функціональної і латентної складових: морфологічний механізм стійкого вибіркового циклічного відтворення містобудівної системи та означення атрибутивних параметрів стану морфологічних властивостей, функцій, будови та змін ландшафтів)</p>	<p>Розробка та оптимізація (ідентифікація) цілісного (гармонійного) планувального рішення (схеми композиційної кристалізації і тематизації території) конкретного ландшафтного цілого (фрагменту ландшафтної сфери та його атрибутів), встановлення технологічних правил (матриць станів і режимів) планувальної взаємодії (рівноваги) перетворення, збереження і/або відновлення ландшафту, нормування взаємообмежень як прояву взаємодій територіальних елементів. Здійснення ефективного територіального і позатериторіального (цільового і ціннісного) втілення (відтворення і трансформації) іменованої топоформи ландшафтного цілого: реалізація алгоритму декодування програми розвитку, кваліметрична оцінка потенціалу функціонування, побудова сценарію прообразу формування (модуляції ландшафтних параметрів). Параметризація поля режимних факторів формування, функціонування, розвитку і відтворення феноменів розселення, відбір і калібрування методичних засобів регулювання процесів ландшафтоутворення.</p>

Таким чином, просторова композиція встановлює прообраз (ритмозадаючий механізм) співвідпорядкування і співвідношення: фрагментів цілісного міського простору, параметрів психо-соціальної взаємодії (сприйняття та мотивації поведінки), естетичних відношень компонентів середовища.

Функціональна композиція встановлює потенціал (механізм періодичності) цілісного прояву та тривалості комбінацій: функцій і діяльних потоків, параметрів економічної взаємодії (імпульсів та потреб діяльності), етичних відношень компонентів середовища.

Латентна композиція встановлює програму (механізм розрізнення та зміни фаз) спадкоємного набуття в реальності: ідеальних властивостей і ознак ландшафту, параметрів екологічної взаємодії (кодування та переваги умов), гігієнічних відношень компонентів середовища.

Планувальна композиція (емерджентне складання просторової, функціональної і латентної складових) установлює: механізм (конфігуратор) циклічного конгруентного відтворення ландшафтної дійсності (розселення), правила та параметри планувальної взаємодії, симбіозу природно-культурних, техно-культурних і соціо-культурних відношень компонентів середовища.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Дюжев С. А. Система як механізм втілення топоформ дійсності розселення // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2005. – Вип. 21. – С. 82-101.
2. Товбич В. В., Дюжев С. А. Теоретичні проблеми архітектурно-містобудівної діяльності // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2009. – Вип. 33. – С. 462-473.

С.А. Дюжев ИСТОРИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ГОРОДСКОГО ПЛАНИРОВАНИЯ В УКРАИНЕ

На основе планировочной интерпретации топоформы города и системной модели (механизма) ее целостного воплощения разработана конфигурация факторов и мер гармонизации расселения, определены принципиальные направления планировочной трансформации характеристик и параметров города, предложена управленческая матрица стратегии устойчивого продвижения феномена города как целостного ареала ландшафтной сферы. Намечены направления трансформации методологических, профессиональных и организационно-управленческих основ градостроительства.

Ключевые слова: расселение, градостроительное планирование, градостроительная система (механизм), процессо-средовой феномен, ландшафтная сфера, стратегия управления, архитектурно-градостроительная деятельность.

S.A. Dujev HISTORICAL FEATURES OF MUNICIPAL PLANNING ARE IN UKRAINE

On basis city topo-form planning interpretation and system model (mechanism) of its entire embodiment the configuration of factor and measures settling harmonization are elaborated, principled direction city characters and parameters planning transformation are defined, management matrix of strategy city phenomenon (as integral area of landscape sphere) sustainable advancement are proposed. Trends of transformation of methodological, professional, organizational and managerial town-planning basis were marked.

Keywords: settling (resettlement), urban planning, town-planning system (mechanism), process-environment phenomenon, landscape sphere, strategy of management, architectural and town-planning activity.

УДК 336.767

М.О. Ліфінець, С.М. Ліфінець

КОМУНІКАТИВНА ПОЛІТИКА В КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ)

У статті розглядається роль і місце сучасних комунікацій у формуванні та реалізації програми сталого розвитку регіону, визначаються основні елементи комунікативної політики й управління процесом її реалізації.

Ключові слова: комунікації, масові комунікації, комунікативна політика, місто, регіон, програма, культура, спадщина, управління, сталий розвиток.

У сучасному суспільстві ефективні комунікації стали одним із головних чинників його сталого розвитку. Без них неможливі ні соціальні, ні економічні, ні політичні процеси, ні культурно-духовна та науково-освітня діяльність, без комунікацій не можливе виховання гармонійно розвиненої особистості, патріота своєї держави.

Факторами прискорення і розвитку комунікацій, поряд із новими електронними засобами, стали ідеологія, життєві цінності, влада, бізнес, масова культура, туризм, освіта і наука. Прагнення розвинених країн до побудови суспільства знань, викликане подальшим розвитком інтеграційних та глобалізаційних процесів, стандартизацією товарів і послуг, створенням транснаціональних об'єднань і посиленням міжкультурних зв'язків та ін., зумовило необхідність формування нової концепції комунікацій.

І це не випадково. Сучасні комунікації виконують не тільки роль пов'язуючої ланки в соціально-економічному житті суспільства – вони стали його організаційним фактором.